

Бајке – Десанка Максимовић

СЛИКАРКА ЗИМА

Једне године сликарка Зима крете по свету да разнесе дарове деци. Није имала, истина, ништа нарочито да им дарује, али је преко лета на доколици била смислила да им наслика ноћу по прозорима пуно сребрних шума, зверчица и кућа.

Сликарки Зиме било је то лако, махне једанпут својом студеном кичицом, а створи се на прозору сребрни лист, папрати или слеђена јелова гранчица. Махне други пут и укаже се слеђена река која као да тече испод врба под снегом. Махне трећи пут и никне двораци сав од биљуре, у коме уместо светиљака сијају сребрне звезде.

Како се овим сликама била прочула, чим се по селима и градовима сазнало да опет долази, деца су јој излазила далеко у сусрет. Она им је доброћудно дозвољавала да се ваљају и скачу по скутовима њене бунде. А и што не би! Чим би их деца исцепала и испрљала, истог часа су ницали други нови, као да је нека чаробница.

Предвече стигне она у неко село кад су деца већ спавала. Куц! – Куц! Покуца на први прозор тихо као кад мраз пуцкета. Из собе се зачуло само дубоко дечје дисање. Спавају већ. Помисли Зима, сад ћу им на прозору оставити слику, па нека се радују сутра кад се пробуде, и почне шарати по окну шапћући:

Насликаћу борове
сребром оковане
и сребрне дворове
и сребрне гране.
Слетеће на борове
птица светлих крила,
ући ће у дворове
сребрнаста вила.
Не сме само мама
налозити пећи,
јер ће слика одмах
с прозора побећи.

Довршивши рад, пошла је даље. Успут чу како је зове неки врт:
Зимо, добра Зимо,
хладноца је љута
дај ми мало свога
меканог скута.

Она отцепи леви скут своје хаљине, покри врт, па пође даље. Створи се тад пред другом кућицом, па опет куц, куц, на прозор, а деца и тамо спавају. Украсивши и ту прозоре, пође даље. Украј пута су стајали четинари и молили:

Зимо, добра Зимо

погледај на јеле

дај им мало своје

одећице беле.

Она им одмах даде на главе беле шубаре и на зелене широке шаке навуче им беле рукавице, па задовољна што је учинила добро дело, настави пут, журећи да наслика што више прозора и да што више деце обрадује. А кад је јутро свануло и деца се избудила, нашла су по прозорима сребрне слике што их је ноћу ишарала Зима.

Само деца нису стигла да их се довољно наживају, свих њих брзо је нестало, неке је отопило Сунце, неке ватра у пећи, на неке су дечица наслонила носеве и својим дахом их избрисала, како се сликарка и бојала.

БОЖИЋ-БАТИНИ ЦРТЕЖИ

На крају вароши становала је та мала девојчица. када би јој се родитељи вратили с рада, хукнули би уморни говорећи како им је кућа иза божјих леђа. а девојчици би говорили да и Божић-бата зато не може обично да доспе са својим играчкама до њихове кућице. Он раније све пораздаје и кад дође на крај вароши и погледа у своју торбу – види да је празна. зато је девојчица увек пред Божић молила родитеље да се преселе мало ближе, како би и она могла добити играчака.

Једног Бадњег дана девојчица легне рано да спава, у нади да ће можда ујутру наћи коју играчку под узглављем. и усни тад врло чудноват сан. Као вири она кроз прозор, а улицом иде Божић-бата беле браде, у златној мантији, поштапа се као да је под великим теретом година. и таман је девојчица хтела да га викне, а он сам уђе у собу, и седе на постељу. Био је врло чудан Божић-бата. Уместо очију као да су му сијале звезде на лицу, и вејао је око њега мирис облака и неба. он помилова девојчицу по златној коси и рече:

– Раздао сам већ све играчке. има тако пуно деце у вашој вароши, па док сам стигао до твоје куће није ништа остало.

– А зашто мени ниси бар једну сакрио од друге деце и донео? зашто ми никад ниси донео играчака? – питала је кроз плач девојчица.

А Божић-бата је опет помилова по глави, вадећи из торбе неку таблу пуну златних цртежа, и рече јој:

– Погледај, овде су насликане све могуће играчке, кола, аутомобили, дворци иједна царица.

-Ја хоћу праве играчке, – заплакала се девојчица.

а Божић-бата се само смешио својим очима као звезде и говорио:

– Немој плакати и добро ме слушај. Дар који сам теби донео бољи је од свих дарова, али само под условом да будеш добра. Ако прође година дана а ти никога не слажеш, све ове насликане играчке претвориће се у праве. Ако прођу три године, а ти не украдеш ни парче шећера, сви ови насликани дворци и аутомобили претвориће се у праве, и све ће то бити твоје. Ако у томе богатству не заборавиш сиромаше и будеш им увек помагала, постаћеш царица у најлепшој земљи на свету.

Рекавши то Божић-бата јој остави таблицу са златним цртежима и ишчезе.

Ујутру златокоса девојчица исприча свој сан родитељима, весела што ће кроз годину дана имати гомилу играчака, јер никада није лагала. Пролазили су дани, недеље и месеци и девојчица није ниједну лаж изустила. Међутим, било је толико много искушења. понекад нешто разбије, и страх је буде да призна мами, али ипак не слаже. Више је волела да добије батине за грешку, него да сакрије истину. Тако је прошла година дана и дошао други Бадњи дан. Девојчица стави таблицу са златним сликама под главу, уверена да ће се преко ноћи насликане играчке претворити у праве.

И заиста тако је и било. Кад је на Божић ујутру радознало подигла узглавље, стојао је читав вашар играчака. И све онакве, какве су биле насликане на табlici. Дотрчаше и родитељи да виде, не верујући својим очима. Дотрчаше и деца из суседних кућа, и како Божић-бата обично није ни код њих свраћао, девојчица им раздаде половину својих играчака.

Кад мину прва радост због играчака, девојчица се сети шта јој је Божић-бата казао. и помисли с поносом да јој је и тај услов лако испунити, јер никад у животу није ништа украла.

Међутим, њени родитељи су били у то време још сувише сиромашни, и често није имала ни хлеба да једе, па је морала у школу гладна да иде. По неки пут би пружила руку да узме крадом румени хлепчић од чиче који је продавао деци ужину у школском дворишту, али би се одмах тргла сетивши се Божић-батиних речи. А у гладовању су године споро пролазиле, и девојчици се чинило да никад неће доћи дан кад ће бити богата и имати дворце и хлеба колико јој срце жели.

Ипак су и те три године прошле, а девојчица није ни корице хлеба украла. И на Бадњи дан увече она с неверицом погледа златне дворце на Божић-батиној табли, сумњајући да се и те слике могу претворити у стварност.

Али кад се ујутру пробуди, задивљено отвори очи не досећајући се онако буновна шта то може бити: лежала је у златном кревету, обучена у свилу; свуд око ње тако исто блистала се раскош. Утом је ушла нека девојка и донела јој на послужавнику доручак. Она брзо, онако изгладнела, прогута један колач, и у том часу се сети у чему је ствар. Брзо скочи, обуче се, и изиђе да види шта све има око њеног дворца.

А около дворца су били вртови посути срменим ињем, и језера пуна беличасте, полуслеђене воде. и високо, преко највишег дрвећа, дизала се златна ограда. Девојчица се није могла надивити. поново се врати у дворац да пробуди своје родитеље, али су већ и они били будни и доручковали. Тако су први пут у животу Божић провели сити и задовољни. девојчица се није после ни у богатству погордила, помагала је сиромаше, и, како сам чула, божић-бата ју је учинио царицом у најлепшој земљи на свету.

ПРСТЕН НА МОРСКОМ ДНУ

Играла се нека девојчица на морској обали, па изгуби златан прстен. То се десило у тренутку када је хтела да захвати воде у шаке: несташни обалски талас јој је скинуо прстен с руке и однео га у морске дубине. Сирота девојчица није знала шта да ради, па кроз плач стаде молити талас да јој га врати; али је он већ отишао са обале у неповрат.

Нјен плач чу стари морски јеж, који се играо у песку на обали, па му се сажали, те се брзо као лопта откотрлја на морско дно да потражи прстен.

Успут прво сврати у црвени град корала. Тамо су се дизали високи корални дворци који нису личили на наше куће, већ на жбунове и дрвеће. У сваком руменом коралном листићу, као у собици, живео је по један мали становник

тога града. Морски јеж им јави да је девојчица изгубила златан прстен, и замоли их да му га донесу, ако у њихову земљу залута.

После тога јеж сврати у земљу сунђера, која је такође лежала на морском дну. Као разнобојна гнезда стајали су сунђери причвршћени за стење морског дна, и из сваке шупљине је вирио по један сићушни становник, радознано посматрајући пролазника. Јеж и њих замоли да потраже ту златну стварчицу драгој девојчици.

Идући тако приспе у земљу где су живеле морске сасе пола животињице, пола цветови. Главе и тела личили су им на цветове полјске сасе, а храниле су се, као и остале животиње, мањим животињицама, црвима и рибицама. Али морски јеж је био врло јак, зато је без бојазни ишао кроз њихову земљу. И њима рече о изгубљеном прстену, па пође даље.

Набаса потом у завичај морских паукова. Тамо је било много лепо. Сваки морски паук носио је на леђима по један мали врт, у коме су опет живеле друге животињице. Зато се у њиховом завичају чинило као да по морском дну шетају цветови и травке. Кад чуше паукови да је девојчица изгубила прстен одмах се размилеше да га траже.

Јеж је још прошао кроз раскошна предграђа морских звезда, па свратио најзад у домовину шкољки. Тамо је владала велика тишина, као у најдубљим нашим шумама. Затворене у својим књижастим кућама, шкољке су вредно правиле бисер. На улици се није могло видети живе душе. Тек је на вику јежеву понека отворила врата, и опет их брзо затворила. Добри јежић је и њих замолио да потраже по својим кућама и радионицама, није ли можда прстен тамо упао.

Тако је за трен ока сав шарени свет што живи на морском дну пошао да тражи изгубљену ствар.

Корали су претражили цео свој румени град, сваку уличицу у њему, али прстен нису могли да нађу. Сунђери су испирали водом сваку пукотину по својим кућама, али од прстена ни трага. И шкољке су завириле у сваку кутију, где су чувале бисер, у сваку собу, али ништа. Морске сасе, као какве принцезе, поседале су у своја кола у која су били упрегнути ракови и размилеле се кроз зелене пределе воде, тражећи га.

Ово путовање, разуме се, није било лако, јер су сваки час наилазили непријателји, прождрљиви морски разбојници, али су оне ипак ишле напред, јер им је било жао девојчице.

И већ су сви били изгубили наду, кад једна мала лјубичаста саса угледа где се нешто светли у вртићу старог паука, с којим се сrete. Она му рече умилјато: – Молим те, стари, стани мало, чини ми се да у врту који носиш на леђима видим изгубљени стари предмет. А стари морски паук се насмеја: – Па и ја сам пошао да га тражим – рече он- то је збилја врло смешно, ако га носим на леђима и не слутећи то.

Саса сиђе с кола, попне се у врт на пауковим леђима, и збилја нађе прстен где се заплео о неку гранчицу. Од радости она постаде сва румена, брзо опет седе у своја кола, и захваливши старом пауку, одјури јежу.

А он као муња хитро полете на обалу, где је, сва уплакана, девојчица опет седела. Полако, да она не примети, остави пронађену ствар крај њене руке на песак и врати се у морске дубине. Тек он оде, а девојчица угледа свој изгубљени прстен и срећно отрча кући. Сигурно је мислила да га је талас вратио, не слутећи шта су све за њу учиниле добре морске животињице.

КАКО СУ ПУЖУ УКРАЛИ КУЋИЦУ

Живела у суседству два пужа. Куће су им биле баш преко пута: једна с једне стране стазе испод жбуна, друга с друге стране, крај камена. Ови пужеви суседи били су врло мирне животињице, нису волели много да шетају, скоро увек су били пред својим кућицама посматрајући шумске пролазнике: жуте или црне мраве с товаром на леђима, пролећне бубе под црвеним оклопима или неке друге путнике. А ако би се каткад и решили да пођу у шетњу, своје су куће увек на леђима носили, бојећи се да их неко не украде.

Нјихови суседи су им се смејали, због ове обазривости. Зеба, која је становала на грани храста изнад њих, увек им је подругљиво довикивала:

– Зашто не упртите на леђа и двориште?

Може вам и њега неко украсти.

Али се пужеви нису освртали на ове подруглјиве замерке. Некако су сигурнији били кад кућу понесу на леђима. Ако им се деси да их мрак ухвати негде насред полја, не морају да се брину; увуку се само у своју кућу и на миру проспавају ноћ. Узалуд бубе у црним оклопима обилазе око њих, куцкајући на врата, чудећи се откуд изненада да никну куће насред равни, пужеви ћуте унутра и не отварају им. Може се ма шта око њих догађати, они у својим лјуштурама остају мирни као у тврђави.

Али једног дана пуж који је становао испод жбуна помисли:

– Зашто, збилја, увек носим кућу на леђима? Хоћу и ја једном слободно, без терета, да се прошетам.

Хтеде потом да позове и свога суседа да заједно пођу, те извири кроз прозор, али је сусед са својом кућом био већ некуд отишао. Пуж испод жбуна онда изиђе из своје куће, добро затвори на њој врата и прозоре, да се лопови не би увукли унутра, и пође сам у шетњу. Био је много срећан што се решио на ово јунаштво. Пео се уз шиблје, завлачио дубоко у бусење траве, пео се уз камење које би нашао на путу и где га све није било. Тако је све до саме ноћи остао у полју.

Међутим, чим је он изишао у шетњу, случајно туда наиђе жути мрав, старешина суседног мравињака, и закуца на врата пужеве куће, у желји да се с њим мало поразговара. Али му се нико не одазва. Жути мрав помисли да пуж можда још спава, па довикну:

-Устај, ленштино, сунце је већ давно одскочило.

Кад виде да се пуж опет не одазва, прислони уво на врата ослушкујући да ли заиста спава. Изнутра се није чуло никакво дисање и мрав онда провири кроз прозор. Можете замислити колико се жути мрав зачуди кад виде пужеву кућу празну. И мада није био брбљивац, појури у мравињак да ово чудо исприча својој задрузи. И остали се мрави много изненаде и разнесу за тили час ту вест кроз целу шуму.

Одмах се око пужеве куће искупи гомила света: бубе, птичице, стршлјени, осе, лептири. Сви су редом вирили кроз прозор, лупали на врата, тражили пужа у околној трави; потом је отишао свака на своју страну.

Крај кућице су остале само две непознате бубе. То су биле неке луталице што су путовале око света. Чим су од мрава чуле да је пужева кућа остала празна,

решиле су да је украду, да је однесу до шумског потока, па да тамо начине од ње чамац у који би селе и наставиле своје лутање по свету, јер им је врло тешко било да стално иду пешке.

Кад остало друштво оде, рече једна буба:

– Кућица је дивна, лака је као перо, моћи ћемо од ње чамац направити.

– И доста је велика – додаде друга – можемо обе у њу стати. Хајде брзо да је пренесемо на обалу.

Онда пожуре и пренесу је на обалу потока, где од ње начине чамац, отисну се низ воду и отплове у богзна које далеко језеро или море. А сироти пуж кад се вратио из шетње и видео да су му украли кућу, много је плакао. Тражио ју је по свој околини, питао познанике, али му нико није умео рећи ко је кућу украо. Сусед му је врло радо хтео указати гостопримство, али је и сам једва могао да стане у своју лјуштуру.

Тако је пуж, који се само једном усудио да своју кућу остави саму, целог живота остао бескућник, и морао се потуцати тражећи преноћишта у лишћу, трави, крунама цвећа и главицама зелја. Остали пужеви га прозову Голаћем, па су се после тако звала и његова деца и унучићи и све потомство, јер им у наслеђе није могао оставити кућу, као што су други чинили.